

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk

w sprawie **M. K.**,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej
na posiedzeniu 27 kwietnia 2026 r.
zażalenia obrońcy skazanego
na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu
z 5 lutego 2026 r., sygn. akt II AKa 234/20,
o odmowie przywrócenia terminu do złożenia wniosku
o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 15 lipca 2021 r.,
sygn. akt II AKa 234/20 z uzasadnieniem

postanowił
utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu postanowieniem z 5 lutego 2026 r. odmówił skazanemu M. K. przywrócenia terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 15 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 234/20 z uzasadnieniem.

Zażalenie na to postanowienie wniosła obrońca M. K., zaskarżając je w całości. Zarzuciła ona:

- obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to naruszenie art. 126 § 1 k.p.k. polegające na niezasadnym przyjęciu, że w niniejszej sprawie brak jest podstaw do przywrócenia terminu zawitego, albowiem niedotrzymanie terminu nie nastąpiło z przyczyn niezależnych od skazanego, podczas gdy w niniejszej sprawie zasadnym było przywrócenie terminu do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, albowiem niedotrzymanie tego terminu nastąpiło z przyczyn leżących po stronie obrońcy skazanego, o czym nie miał on wiedzy;

- obrazę prawa materialnego, a to § 56 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu poprzez jego nieprawidłową wykładnię i uznanie przez Sąd, że przepis ten nie odnosi się do powinności uzgodnienia przez obrońcę z urzędu z osobą oskarżoną kwestii wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest kasacja, podczas gdy stanowisko to nie znajduje żadnego oparcia w przepisach, a także pozostaje w całkowitej sprzeczności zarówno z ugruntowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, jak i z podstawowymi zasadami postępowania karnego, w szczególności prawem do obrony;

i wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i przywrócenie terminu zawitego do złożenia wniosku o uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, II Wydział Karny, z dnia 15 lipca 2021 roku, wydanego w sprawie o sygn. akt II AKa 234/20.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 126 § 1 k.p.k., warunkiem formalnym wniosku o przywrócenie terminu jest wykazanie, że niedotrzymanie terminu zawitego nastąpiło z przyczyn od strony niezależnych oraz złożenie tego wniosku w terminie 7 dni od daty ustania przeszkody, która uniemożliwiała dokonanie określonej czynności w ustawowym terminie. Na stronie wnoszącej o przywrócenie terminu zawitego ciąży nie tylko obowiązek wskazania wszystkich okoliczności, które uniemożliwiły jej dokonanie czynności procesowej w przewidzianym terminie, ale także uprawdopodobnienie, że nastąpiło to z przyczyn od strony niezależnych, tj. przekonującego uzasadnienia zaistniałego uchybienia i wskazania podstaw swoich twierdzeń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2017 r., IV KZ 1/17). W orzecznictwie podkreśla się także, że zaniedbania obrońcy nie powinny obciążać

oskarżonego i co do zasady mogą stanowić podstawę przywrócenia terminu w trybie art. 126 § 1 k.p.k. Jednakże nie każde zaniechanie obrońcy w zakresie złożenia wniosku o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku lub jego doręczenie może być uznane za okoliczność niezależną od oskarżonego. Przyjęcie bowiem stanowiska przeciwnego prowadziłoby do absurdalnych konsekwencji, w których strona postępowania mogłaby w praktyce w dowolnym momencie zmienić decyzję co do chęci zaskarżenia wyroku, powołując się na zaniechanie obrońcy i wnioskując o przywrócenie terminu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 21 czerwca 2023 r., I KZ 15/23; 22 grudnia 2021, IV KZ 49/21).

W ocenie Sądu Najwyższego, procedujący w sprawie Sąd Apelacyjny przedstawił argumentację przemawiającą za tym, że skazany nie wykazał - w myśl art. 126 § 1 k.p.k. - zaistnienia przyczyny niezależnej, która spowodowała niedokonanie czynności polegającej na złożeniu wniosku o uzasadnienie w przewidzianym terminie. Z analizy akt sprawy nie wynika, aby skazany podejmował jakiegokolwiek działania w celu zaskarżenia wyroku sądu odwoławczego. Po pierwsze, nie był on obecny - pomimo prawidłowego doręczenia dorostłemu domownikowi na adres wskazany przez skazanego - na rozprawie apelacyjnej oraz na ogłoszeniu wyroku, kiedy sąd odwoławczy pouczył obecnych o przysługującej od wyroku kasacji oraz terminie jej wniesienia.

Po drugie, skazany w chwili wydania wyroku przebywał na wolności, lecz w tym czasie nie przejawiał żadnej aktywności świadczącej o zamiarze zaskarżenia orzeczenia. Niewątpliwie miał on możliwość samodzielnego ustalenia nie tylko terminu ogłoszenia wyroku, faktu ogłoszenia, ale i treści rozstrzygnięcia. Dochowanie minimum staranności i dbałości o własne sprawy zapewniłoby mu należytą ochronę jego interesu prawnego. Skazany nie interesował się bowiem sprawą przez ponad cztery lata. Sam zaś fakt wyjazdu za granicę nie stanowi wystarczającej podstawy do przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej, tym bardziej że skazany wyjechał z kraju jeszcze przed ogłoszeniem wyroku przez Sąd pierwszej instancji. Pomimo tego, że obrońca nie miała z nim żadnego kontaktu złożyła wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Opolu z 29 czerwca 2020 r., sygn. akt II K 174/19, a następnie apelację, w wyniku której Sąd odwoławczy obniżył wymiar kary orzeczonej wobec

skazanego. Brak jakiejkolwiek komunikacji skazanego z obrońcą w czasie postępowania sądowego powoduje, że nie można upatrywać w zachowaniu obrońcy jakiegokolwiek zawinionego uchybienia obowiązkom, w tym niedotrzymania terminu złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku przez sąd odwoławczy. Wraz z jego wydaniem prawomocnie rozstrzygnięto o przedmiocie postępowania i tym samym wyznaczony obrońca z urzędu nie był już zobowiązany do podejmowania jakichkolwiek dalszych czynności procesowych, w tym inicjowania postępowania kasacyjnego (por. postanowienie SN z 16 listopada 2011 r., III KZ 74/11). Wobec tego powoływanie się przez skarżącą na uchybienia obrońcy łamiące zasady etyki adwokackiej i godności zawodu należy uznać za co najmniej niestosowne.

Trafnie zatem uznano w zaskarżonym postanowieniu, że brak było podstaw do uwzględnienia wniosku skazanego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z 15 lipca 2021 r., sygn. akt II AKa 234/20 z uzasadnieniem.

Na zakończenie wypada zauważyć, że zgodnie z art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny i Rzecznik Praw Obywatelskich mogą wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie, przy czym kasacja na korzyść może być wniesiona przez podmiot szczególny w każdym czasie.

Jeżeli więc aktualny obrońca skazanego dostrzega istnienie podstaw kasacyjnych, nie ma żadnych przeszkód do wystąpienia z wnioskiem do któregoś ze wskazanych podmiotów.

Z przytoczonych powodów Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[r.g.]

